

K článku »Změny v upomínacím řízení« v č. 1 Právní praxe (str. 46). upozorňuji na to, že výklad spočívá na redakčním nedopatření ve stylizaci čl. II., č. 2 zákona č. 161/1936 Sb. z. a n. (§ 4, odst. 4 zák. o upomínacím řízení). Již ve svém »Upomínacím a rozkazním řízení« a v článku v Právniku 1936, str. 473 jsem poukázal na to, že znění »Má-li též věřitel za týmž dlužníkem několik pohledávek, může, i když nejsou mezi sebou v skutkové nebo právní souvislosti...« se svým závěrem svádí přímo k výkladu, že se lze domáhati v jediné upomínací žádosti i několika nároků spolu souvislých skutkově nebo právně, třeba jejich součet jest vyšší než 5000 Kč, hranice pro příslušnost okresních soudů. Jest to v rozporu s důvodovou zprávou a s vysvětlivkami (výnosem min. spr. č. 35.669/36), podle nichž mělo býti ono ustanovení uvedeno v soulad s novým zněním § 55 j. n. Správně mělo zníti »...může, nejsou-li mezi sebou v skutkové nebo právní souvislosti...«, tak, že lze jedinou upomínací žádostí vymáhati jen několik nespojitých nároků, z nichž žádný není vyšší 5000 Kč, třeba součet převyšuje tuto částku, kdežto součet nároků, které jsou ve skutkové nebo právní souvislosti, nesmí převyšovati 5000 Kč. Toho mínění jest i prof. Hora (srov. Právní praxe str. 8, »Jde-li o spojení nároků, které nejsou spolu v právní anebo skutkové souvislosti, musí býti soud, u něhož se žaloba podává, věcně příslušným pro každý nárok o sobě. Lze tedy u okresních soudů podati žalobu [v upomínacím řízení i žádost] s několika nároky, z nichž žádný nepřesahuje Kč 5000.—, i když jejich součet tuto výši přesahuje.«) a Mrština (Procesní a exekuční novela z roku 1936, str. 19: »Ustanovení to je pouhým důsledkem zásady přijaté v § 55, že se nemění příslušnost okresního soudu, jestliže součet

nesouvislých nároků jednotlivě nepřesahujících 5000 Kč, úhrnem částku tu převyšuje.«). Tím padají i další důsledky v článku z redakčního nedopatření vyvozované.

Rovněž nelze považovati za zcela správnou další větu pod č. 2, »žalobce tedy nechť přiloží — k návrhu — úřední blankety upomínacího platebního rozkazu, jím již vyplněné, anebo nechť uvede přímo v návrhu (nebo v žalobě) přesné znění platebního rozkazu...«. V žádosti musí žadatel (věřitel) uvést kromě svého a dlužníkovy jména, povolání a bydliště požadovanou částku a právní důvod a učiniti určitý návrh, zejména i co do výše úroků a doby, od které je požaduje, a co do náhrady útrat. Nestačí však pouhý návrh, aby byl vydán a doručen připojený platební rozkaz, ale není zajisté ani třeba uvést celé znění platebního rozkazu. Přípustný není návrh na vydání platebního rozkazu t. zv. zkráceným vyřízením (pouhým razítkem), jako na př. jest možný při směnečném platebním příkaze (§ 4 min. nař. z 2. června 1914, č. 41 m. v.). Návrh v žádosti bude zníti, když byly uvedeny předepsané náležitosti (označení stran, požadovaná částka a její právní důvod, na př. »P. A. A. odebral ode mne na úvěr zboží za smlouvené ceny, které byly zúčtovány a splatné dne.... nebo pod.) asi takto: »Navrhuji, aby bylo p. A. A. platebním rozkazem uloženo, aby mně B. B. za (zboží na úvěr odebrané nebo z jiného právního důvodu)Kčh s%ními úroky od zaplatil a útraty této žádosti nahradil do 14 dnů pod exekuci. Na útratách účtuji:« Návrh v žalobě může po vyličení skutkového děje a uvedení průvodů, při čemž bude dbáti ustanovení o přípravných spisech a o žalobě (§ 226 c. ř. s.) zníti (vzorci čís. 16 a násl. Sbírky vzorců k civil. soudnímu řádu atd.): »Žalující navrhuje, aby a) především

bylo žalovanému platebním rozkazem uloženo a b), podá-li odpor proti platebnímu rozkazu, uznáno rozsudkem za právo, že jest žalovaný povinen zaplatiti žalujícímu Kč h s % úroky ode dne a náklady sporu do 14 dnů pod exekucí.« K žádosti a k žalobě (ač i tu není znění zákona zcela přesné, když v čl. II. pod č. 2 ustanovil »K písemné žádosti budiž připojeno tolik stejnopisů...«, pod č. 5 při žalobě však stejně neustanovil ani neodkázal na ustanovení pod č. 2, takže lze povinnost žalobcovu připojiti stejnopisy platebního rozkazu k žalobě vyvoditi toliko z toho, že v § 19 zák. (čl. II., č. 5) se praví: »Věřitel může žádati za vydání platebního rozkazu také v žalobě...« má žadatel nebo žalobce připojiti tolik stejnopisů platebního rozkazu, kolik jest jich třeba k doručení, pro soud se tedy nepřipojuje). Soudce povolí pak povolovacím záznamem: »Povoleno vzor č. 103 — (u žaloby) čís. 104 c. ř. s. —, útraty: Kč ... h« vydání platebního rozkazu a soudní kancelář, porovnavši stejnopisy s návrhem nebo je opravivši, připojí podpisové razítko a soudní pečeť (§ 216 jed. ř.). Zákon nedal však sankci na to, aby stejnopisy byly připojeny. Může jejich nedostatek býti odstraněn jako formální vada (§§ 84, 95 c. ř. s., (§ 85 jed. ř.) nebo, jak připouští i Mrština (l. c. str. 19), může soud vydati platební rozkaz i bez předložení stejnopisů. Poněvadž ve spisech nezůstane stejnopis a soudce se může omeziti na uvedený povolovací záznam, chyběly by potřebné údaje pro povolení exekuce, pro posouzení, není-li zahájena věc při opětné žádosti nebo žalobě, pro rozhodnutí o útratách, byl-li by podán rekurs proti výroku o nich, kdyby nebyly takové potřebné údaje v samém návrhu, jak byl shora navržen.

Budiž dovoleno upozorniti na jiné nepřesnosti novely:

a) V § 55 j. n. (čl. I., čís. 5 nov.) plyne ustanovení první věty druhého odstavce (»Nejsou-li nároky ve skutkové nebo právní souvislosti, posuzuje se příslušnost soudu podle každého nároku zvláště«) již z ustanovení odstavce 1. a jest jeho logickým důsledkem. Bylo tedy zbytečné a, chtělo-li se zvláště zdůrazniti, stačilo připojiti k prvnímu odstavci větu: »jinak se posuzuje příslušnost podle každého nároku zvláště«. Další ustanovení nepatřila podle našeho mínění do tohoto paragrafu. Jednak ustanovuje o tom § 227 c. ř. s. (čl. II., č. 7 nov.). Podíváme-li se však na ustanovení § 49, č. 1 j. n., které zůstalo nezměněné, zní: »Před soudy okresní náležejí: 1. rozepře o majetkové nároky, čítají v to i spory vzniklé v řízení rozkazním a směnečném, není-li hodnota sporného předmětu vyšší než 5000 Kč a nejde-li o spor, k jehož projednání je výlučně příslušný sborový soud první stolice. (K doslovu »první stolice« jest upozorniti, že spory syndikátní a o náhradu škody osobám neprávem odsouzeným, náležejí před vrchní soud, tedy sborový soud druhé stolice.)

Podobně § 7 a) j. n. ustanovuje, že rozepře o majetkových právech, jež náležejí před sborové soudy první stolice, projednává a rozhoduje samosoudce, když předmět sporu na penězích nebo peněžité hodnotě nečiní více než 20.000 Kč. Jsou tedy tato ustanovení v nynějším znění v rozporu s § 55 j. n. nového znění. Působnost samosoudce určenou v § 7 a) a na to v § 55 j. n. mění opět § 227 c. ř. s. svým ustanovením, že u krajského soudu mohou býti v jedné žalobě spojeny nároky, které náležejí před samosoudce, s nároky náležejícími před senát a rozhoduje pak o nich senát. Naproti tomu zase § 7 a) j. n. ve 4. odst. ustanovuje, že strany mohou u krajských soudů úmluvou vznést před samosoudce

i majetkoprávní rozeprě, které přesahují hodnotu 20.000 Kč a státi se to může i tím, že se učiní návrh na projednání samosoudcem v žalobě a že v žalobní odpovědi není mu odporováno. Proč nemá se tak státi již při obligatorním prvním roku. A uvažme: Hromadí-li se v žalobě několik nesusvislých nároků, z nichž žádný není vyšší než 20.000 Kč, ale součet hodnot — tedy celkový předmět rozeprě — tuto částku převyšuje, zůstává příslušným samosoudce (§ 55 j. n.). Hromadí-li se však souvislé nároky převyšující 20.000 Kč, jest příslušný senát. Hromadí-li se nároky patřící před samosoudce — jeden anebo několik nároků nepřesahujících o sobě 20.000 Kč, ale součtem i vyšší, s nároky patřícími před senát, tedy přes 20.000 Kč, jest rozhodovati příslušným senát (§ 227 c. ř. s.). Tu není třeba návrhu nebo souhlasu odpůrce. Ale žaloba převyšující hodnotu 20.000 Kč — ať o souvislé nároky, ať o nesusvislé v jediné žalobě nebo o jediném nároku přes 20.000 Kč může vznesena býti na samosoudce úmluvou stran nebo tím, že žalovaný neodporuje žalobcovu návrhu [§ 7 a) j. n.]. Omezení hranic příslušnosti v §§ 7 a) a 49, č. 1 j. n. není proto správným. Při tomto stavu bylo by snad bývalo jednodušší, nevymezovati příslušnost okresního a krajského soudu a působnost samosoudce a senátu určitou hodnotou, nýbrž ponechat žalobci nebo stranám, aby svou rozeprě vznesli na kterýkoliv soud nebo soudce.

b) § 261 a) c. ř. s. (čl. III, č. 9 a 10 nov.), nahrazující odst. 6 § 261 ustanovuje: »Namítá-li žalovaný nepřislušnost, jest povinen uvést po pravdě všechny skutkové okolnosti důležité pro posouzení příslušnosti dovolaného soudu a, je-li mu znám soud příslušný, také jej označiti.« Půjde tedy o nepřislušnost, kterou musí žalovaný namítnouti, nikoliv o nezhoditelnou, k níž musí soud z úřední

povinnosti v každém období přihlížeti, ale ježto zákon nerozeznává, ať o místní nebo předmětnou. Jde-li o obecný soud žalovaného, rozhodným jest údaj jeho bydliště nebo pobytu v žalobě; tu by mohl žalovaný namítnouti nepřislušnost proto, že nebydlí nebo nepobývá v udaném místě. Jde-li o některý soud na výběr daný (splniště, fakturový, prorogovaný atd.) musí žalobce již v žalobě uvést skutkové okolnosti pro posouzení příslušnosti důležité a po případě i prokázati (§ 104 j. n.). Pro předmětnou příslušnost může býti rozhodnou hodnota ocenění nebo ratio causae. Námitka nepřislušnosti bude možna při ocenění. Namítne-li žalovaný nepřislušnost nebo popřel-li skutečnosti ji odůvodňující, bude náležeti žalobci, aby je dokázal jako své tvrzení. Žalovaný neuvede ovšem skutkové okolnosti potřebné pro posouzení příslušnosti, nýbrž zpravidla popře jen okolnosti žalobcem tvrzené; nanejvýše uvede okolnosti pro posouzení nepřislušnosti. Kdy je má uvést, zda při prvním roku, je-li obligatorním, nebo teprve v žalobní odpovědi (§ 243 ve znění čl. III., č. 8) či při roku k projednání o námitce, není ze zákona zřejmo. O návrhu na postoupení spisů může býti rozhodnuto již při prvním roku. Nerozhoduje-li se však při něm o návrhu, pak se zbytečně zatěžuje jednání a protokolování při prvním roku. Následky to má, jestli teprve na vyzvání soudu opomine žalovaný uvést tyto okolnosti, že se námitka zamítne. Mělo tedy správněji a jasněji býti stylisováno, že žalovaný jest povinen, byv vyzván soudem, uvést okolnosti důležité pro posouzení nepřislušnosti soudu. Soud mohl ho pak vyzvati k tomu, kdyby přednes žalobcův pro posouzení nestačil. Ustanovení, že žalovaný má označiti příslušný soud, je-li mu znám, mohlo odpadnouti, neboť nemá sankce, následků právních, ledaže nemůže za-

lovaný namítati nepřislušnost soudu, byla-li rozepře postoupena soudu, který označil. Ale žalobce není vázán tímto označením ani soud návrhem učiněným žalobcem, ve kterém žalobce musí jmenovati soud, nikoliv však právě soud žalovaným označený.

V odst. 6 téhož ř. s. jest nesprávně uvedeno v 2. větě: »Před soudem, jemuž byl spor postoupen jako soudu příslušnému.« Vždyť první soud nerozhoduje o příslušnosti jiného soudu, jemuž věc postupuje, nýbrž vysloví toliko svou nepřislušnost a postoupí věc soudu, který žalobce označí, vyhoví-li jeho návrhu. Jest to důležité vzhledem k ustanovení §§ 45, 46 j. n. a zvláště § 22 zák. o pracovních soudech. Proti usnesení kromě výroku o útratách není opravného prostředku, nabývá tedy ihned právní moci. Kdyby soud rozhodoval skutečně o příslušnosti soudu, jemuž věc postupuje, nemohl by ani soud pak odmítnouti již žalobu a limine ani žalovaný vznést námitku a soud ji po projednání vyhověti. Ustanovení § 261 a) mělo býti v soulad uvedeno i s ustanovením § 243, odst. 2 c. ř. s.

Parlamentu má býti předložen v nejbližší době jednotný soudní řád. Podle důvodové zprávy k této novele bylo přihlíženo k některým jeho ustanovením. Neznám nejnovější osnovu tohoto soudního řádu, budiž však dovoleno upozorniti, že bude třeba při jejím projednávání odkliditi nedopatření a nepřesnosti, které se ukázaly v novele.

Ant. Hartmann.

Platí předpis § 261 a) c. ř. s. (čl. IV. č. 10 procesní novely Sb. z. a n. 161/1936) i v poměru k rozhodčím soudům bursovním?

Poslední procesní novela upravuje v § 261 a) zevrubně rozhodování o vznesené námitce nepřislušnosti a zmocňuje procesního soudce, aby

s usnesením o své vlastní nepřislušnosti spojil zároveň také výrok o tom, že postupuje spor soudu, žalobcem případně uvedenému.

Nebude asi sporu o tom, že rozhodčí soud bursovní, jemuž byla věc sporná procesním soudem postoupena, je podle § 46 jur. normy vázán pravoplatným rozhodnutím sporného soudu o jeho nepřislušnosti, což ostatně vyplývá a contrario i z ustanovení čl. XXIV. uv. zák. k c. ř. s.

Vzhledem k tomu však, že procesní soudy nemohou udíleti rozhodčím soudům bursovním příkazů, poněvadž nejsou přece jich nadřízeným úřadem, vzniká otázka, zda nové jednání u rozhodčího soudu bursovního nutno naříditi z moci úřední, či na návrh stran, zvláště však zda také nutno podati bursovnímu rozhodčímu soudu novou žalobu.

Sdílím názor, že rozhodčí soud bursovní nemůže postupovati z moci úřední a že musí spíše ponechati stranám iniciativu, neboť tyto nelze přece nutiti k pokračování v nákladném a snad i pochybném sporu, i když by nemusely podávati žalobu novou.*)

Alois Chytil.

Splátkové obchody a přezkumná zásada civilního řádu soudního.

(Současně příspěvek k § 498 c. ř. s.)

Žaloba na zaplacení přebytku z dražebního výtěžku opřená o výhradu vlastnictví byla soudy první a druhé instance zamítnuta, odvolacím soudem s poukazem na zákon 70/1896 o splátkových obchodech.

Nejvyšší soud změnil rozsudky nižších instancí a vyhověl žalobě rozhodnutím z 5. prosince 1936, Rv I 2905/34 s tímto odůvodněním:

*) Pozn. redakce: Máme za to, že názor pisatele přehlíží, že, udá-li žalobce sám, který soud pokládá za příslušný a navrhne postoupení spisů, je v tom současně obsažen návrh na zahájení jednání u nového soudu.